

บทที่ 5

การแบ่งภาษาถิ่นย่อยของคำเมือง

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษา เพื่อหาภาษาถิ่นย่อยของคำเมืองโดยใช้ศัพท์ เป็นเกณฑ์ สิ่งที่ได้จาก บทที่ 4 คือแผนที่ 63 แผนที่แสดงการกระจายของศัพท์ว่า ใช้แทนหน่วยอรรถ 63 หน่วยอรรถ แผนที่ 63 แผนที่ดังกล่าวสามารถแบ่งได้ เป็น 3 ประเภทคือประเภทที่ไม่มีเส้นแบ่งเขตภาษา¹ ประเภทที่มีเส้นแบ่งเขตภาษาที่ไม่สำคัญ² และประเภทที่มีเส้นแบ่งเขตภาษาที่สำคัญ³ ในการแบ่งภาษาถิ่นย่อยของ คำเมืองนี้แผนที่ที่จะนำมาพิจารณาได้แก่ แผนที่ที่มีเส้นแบ่งเขตภาษาที่สำคัญปรากฏอยู่ เป็นการแสดงว่ามีการใช้ภาษา เหมือนกัน เป็นบริเวณใหญ่ในแต่ละด้านของเส้นแบ่งเขต ภาษา และมีการใช้ภาษาแตกต่างกันระหว่างบริเวณที่อยู่คนละด้านของเส้นแบ่งเขต ภาษาแผนที่เหล่านี้มีจำนวน 52 แผนที่จากแผนที่ทั้งหมด 63 แผนที่ แผนที่ 52 แผนที่ นี้ แสดงการกระจายของศัพท์ต่างกัน 4 แบบ คือแบบการกระจายของศัพท์เป็น 2 เขต ศัพท์ 3 เขตศัพท์ 4 เขตศัพท์ และ 5 เขตศัพท์ ส่วนแผนที่ที่ไม่มีเส้นแบ่งเขตภาษา และแผนที่ที่มีเส้นแบ่งเขตภาษาที่ไม่สำคัญจะไม่นำมาพิจารณาในที่นี้ เนื่องจากแผนที่ เหล่านี้ไม่มีประโยชน์ต่อการหาภาษาถิ่นย่อยของคำเมือง ฉะนั้นคำเมืองจะแบ่ง เป็น ภาษาถิ่นย่อยได้หรือไม่ นั้น อาศัยการพิจารณาจากแผนที่ที่มีเส้นแบ่งเขตภาษาที่สำคัญ ปรากฏอยู่จำนวน 52 แผนที่ที่ได้กล่าวมาแล้ว

¹ ดูรายละเอียด หน้า 144
² ดูรายละเอียด หน้า 145
³ ดูรายละเอียด หน้า 145

การแบ่งภาษาถิ่นย่อยของคำ เมืองประกอบด้วย เรื่องที่จะต้องพิจารณา

3 เรื่อง คือ

- ก. เส้นแบ่งเขตภาษามีการเกาะกลุ่มกันหรือไม่ ถ้ามี กลุ่มของเส้นแบ่งเขตภาษาอยู่ในบริเวณใด
- ข. ภาษาถิ่นย่อยของคำ เมืองมีกี่ภาษา
- ค. แนวแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยของคำ เมืองอยู่ที่ไหน

การพิจารณาหาภาษาถิ่นย่อยของคำ เมืองจากแผนที่ 52 แผ่นซึ่งมีเส้นแบ่งเขตภาษาที่สำคัญปรากฏอยู่นั้น ได้กระทำตามขั้นตอนต่อไปนี้

5.1 การหาการเกาะกลุ่มของเส้นแบ่งเขตภาษา เส้นแบ่งเขตภาษาเส้นหนึ่งแสดงความแตกต่างของการใช้ภาษาในลักษณะใดลักษณะหนึ่งของบริเวณ 2 บริเวณซึ่งอยู่คนละด้านของเส้นแบ่งเขตภาษา เมื่อมีการเกาะกลุ่มของเส้นแบ่งเขตภาษาเกิดขึ้น แสดงว่าในบริเวณ 2 บริเวณที่อยู่คนละด้านของเส้นแบ่งเขตภาษานั้น มีความแตกต่างของการใช้ภาษาในหลายลักษณะ ทำให้กล่าวได้ว่าภาษาที่ใช้อยู่ใน 2 บริเวณนั้น เป็นคนละภาษาหรือ คนละภาษาถิ่น หรือคนละภาษาถิ่นย่อยแล้วแต่กรณี

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มีจุดประสงค์ที่จะดูว่าบริเวณที่ทำการศึกษานี้มีภาษาถิ่นย่อยหรือไม่ ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะดูการเกาะกลุ่มของเส้นแบ่งเขตภาษา เพื่อหาผลสรุปในเรื่องนี้

แผนที่ที่ผู้วิจัยนำมาพิจารณาได้แก่ แผนที่ที่มีเส้นแบ่งเขตภาษาที่สำคัญปรากฏอยู่จำนวน 52 แผ่น ซึ่งจากบทที่ 4 ได้แบ่งแผนที่เหล่านี้ออกเป็น 4 แบบ คือ

- ก. แผนที่ที่แสดงการกระจายของศัพท์ เป็น 2 เขตศัพท์ จำนวน 35 แผ่น
- ข. แผนที่ที่แสดงการกระจายของศัพท์ เป็น 3 เขตศัพท์ จำนวน 15 แผ่น
- ค. แผนที่แสดงการกระจายของศัพท์ เป็น 4 เขตศัพท์ จำนวน 1 แผ่น
- ง. แผนที่ที่แสดงการกระจายของศัพท์ เป็น 5 เขตศัพท์ จำนวน 1 แผ่น

ผู้วิจัยได้พิจารณาดู เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญทุก เส้น ในแผนที่ทุกแผ่น พบว่า แผนที่ที่มี เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญ เส้น เดียวได้แก่ แผนที่ที่แสดงการกระจายศัพท์ เป็น 2 เขตศัพท์ นอกจากนั้นแต่ละแผนที่จะมี เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญ ตั้งแต่ 2 เส้นจนถึง 4 เส้น ผู้วิจัยพบว่า เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญ เหล่านี้กระจายอยู่ที่บริ เวณที่ศึกษา และมี เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญจำนวนหนึ่งซึ่งปรากฏ ในแนว เดียวกัน แนวนี้ เริ่มจากตอนเหนือของบริ เวณที่ศึกษาผ่านตอนกลางของบริ เวณดังกล่าว เรื่อยมาจนถึงตอนใต้แบ่ง บริ เวณที่ศึกษาออกเป็น 2 บริ เวณ เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญซึ่งอยู่ในแนวนี้มีปรากฏ อยู่ในแผนที่ เกือบทุกแผ่นดังนี้ แผนที่ประเภท 2 เขตศัพท์มี เส้นแบ่ง เขตภาษาลักษณะ นี้จำนวน 30 แผ่น แผนที่ประเภท 3 เขตศัพท์มี เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญ เส้นหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะดังกล่าวจำนวน 12 แผ่น และแผนที่ประเภท 4 เขตศัพท์ กับ 5 เขต ศัพท์มี เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญลักษณะดังกล่าว 2 แผ่น รวบรวม เป็นแผนที่ที่มี เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญ เป็นแนวยาวจากเหนือลงมาได้ จำนวน 42 แผ่นคิด เป็น 84% ของหน่วยย่อยที่มี เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญผู้วิจัยจึง ได้แสดง เส้นแบ่ง เขตภาษาที่อยู่ในแนวดังกล่าว ในแผนที่แผ่น เดียวกัน โดยแสดง เส้นแบ่ง เขตภาษาของแผนที่ประเภท 2 เขตศัพท์ไว้ 1 แผ่น (ดูภาพที่ 68 หน้า 155) ประเภท 3 เขตศัพท์ 1 แผ่น

(ดูภาพที่ 69 หน้า 156) และประเภท 4 เขตศัพท์ กับ 3 เขตศัพท์ 1 แผ่น (ดูภาพที่ 70 หน้า 157)

สำหรับแผนที่ที่มี เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญปรากฏมากกว่า 1 เส้นมีจำนวน 17 แผ่น เมื่อพิจารณาดูการเกาะกลุ่มของ เส้นแบ่ง เขตภาษาในลักษณะอื่น ๆ นอกจากลักษณะที่ได้พิจารณาไปแล้ว พบว่าไม่มีการ เกาะกลุ่มของ เส้นแบ่ง เขตภาษาในลักษณะอื่น ๆ แต่อย่างใด จึงไม่สามารถที่จะนำไปแบ่งภาษาถิ่นย่อยของคำ เมืองได้

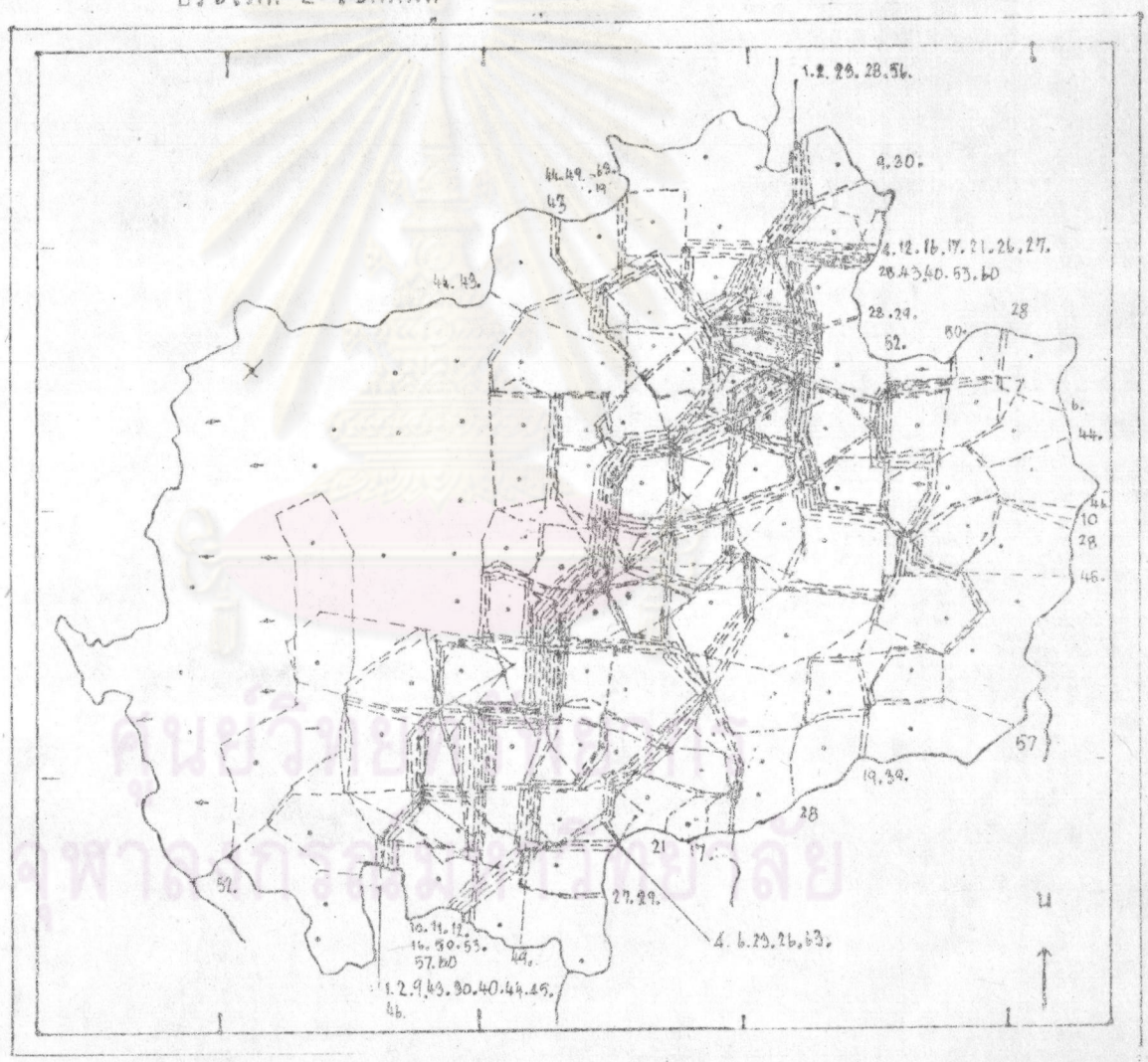
หากนำแผนที่ที่แสดง เส้นแบ่ง เขตภาษาที่ เกาะกลุ่มกันทั้ง 3 แผ่น (ดูภาพที่ 68 69 70) มาพิจารณา จะ เห็นได้ว่า เส้นแบ่ง เขตภาษา เหล่านี้ เกาะกลุ่มกันอยู่ในแนว เดียวกัน การ เกาะกลุ่มของ เส้นแบ่ง เขตภาษา เหล่านี้ ไม่ได้ทับกัน เป็น เส้น เดียว แต่ครอบคลุมพื้นที่ เป็นบริเวณกว้าง อย่างไรก็ตามก็มีการ เกาะกลุ่มของ เส้นแบ่ง เขตภาษาอย่างหนาแน่น ในบริเวณหนึ่ง เป็นแนวยาวจาก เหนือลงมาได้ โดยมี เส้นแบ่ง เขตภาษา เส้นอื่น ๆ กระจายอยู่รวม ๆ เมื่อนำแผ่นใสแสดงอาณาเขตจังหวัด (ดูภาพที่ 3 หน้า 75) มาทาบดูพบว่ากลุ่มของ เส้นแบ่ง เขตภาษาที่หนาแน่นดังกล่าว อยู่ในบริเวณจังหวัด เชียงราย ลำปาง และลำพูน¹

6.2 การแบ่งภาษาถิ่นย่อยของคำ เมือง

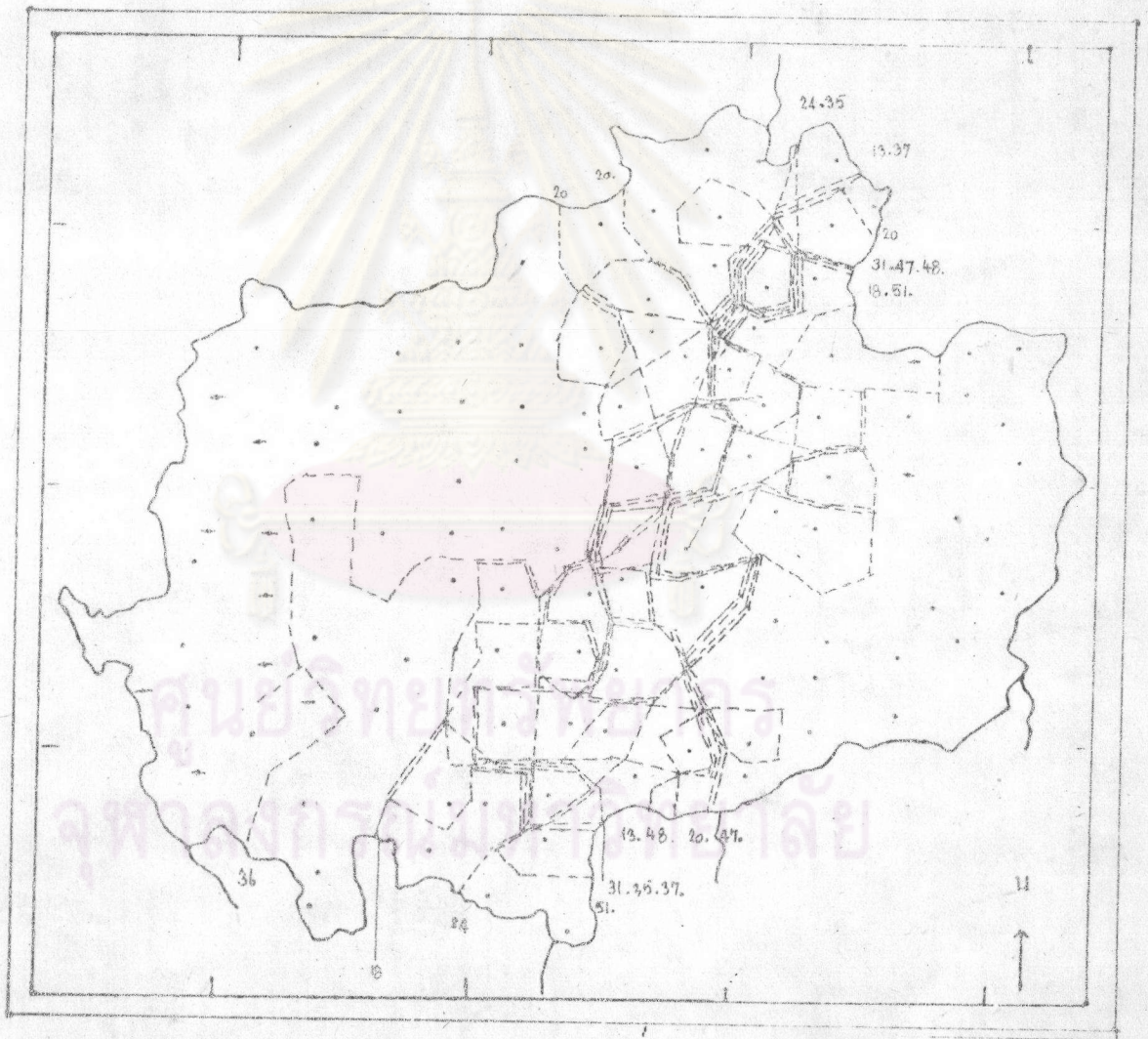
การที่มี เส้นแบ่ง เขตของภาษาที่สำคัญจำนวนถึง 44 เส้น เกาะกลุ่มอยู่ในแนว เดียวกันแสดงว่าแนวดังกล่าวน่าจะเป็นแนวแบ่ง เขตภาษาถิ่นย่อยของคำ เมือง เนื่องจาก เส้นแบ่ง เขตภาษาที่สำคัญทั้ง 44 เส้นแบ่งบริเวณที่ศึกษาออกเป็น 2 บริเวณ คือ บริเวณตะวันตก และบริเวณตะวันออก ทำให้สรุปได้ว่าคำ เมืองแบ่งเป็นภาษาถิ่นย่อยที่สำคัญ 2 ภาษาคือ ภาษาถิ่นย่อยคำ เมืองตะวันตก และภาษาถิ่นย่อยคำ เมืองตะวันออก

¹ แผนที่ที่แสดงการทับกันของ เส้นแบ่ง เขตภาษาได้ชัดเจน ได้แก่แผนที่ประเภท 2 เขตศัพท์ (ดูภาพที่ 68 หน้า 155)

ภาพที่ 68: แผนที่แสดง การเกาะกลุ่มของเส้นแบ่งเขตภาษาของหน่วยอรรถ ประเภท 2 เขตทัพ

ภาพที่ 69 : แผนที่แสดง การเกาะกลุ่มของเส้นแบ่งเขตภาษาของหน่วยอรรถ
ประเภท 3 เขตคัพ

ภาพที่ 70 : แผนผังแสดง การเกาะกลุ่มของเส้นแบ่งเขตภาษาของหน่วยอรรถ
ประเภท 4 เขตศัพท์ และ 5 เขตศัพท์

5.3 แนวแบ่ง เขตภาษาถิ่นย่อยของคำเมือง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่ามีเส้นแบ่งเขตภาษาที่สำคัญจำนวน 44 เส้น ที่แบ่งบริเวณที่ศึกษาในลักษณะเดียวกัน แต่เมื่อได้นำเส้นแบ่งเขตภาษาเหล่านี้มาแสดง รวมกันในพื้นที่แล้ว ผู้วิจัยไม่สามารถจะกำหนดได้แน่นอนว่าแนวแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยของคำเมืองนั้นอยู่ ณ ที่ใด เพื่อให้ได้คำตอบในเรื่องนี้ ผู้วิจัยคิดว่าวิธีที่จะแสดง การแบ่งเขตของภาษาถิ่นย่อยทั้งสอง โดยใช้การหาสัดส่วนของการใช้ศัพท์คำเมือง ตะวันตกและศัพท์คำเมืองตะวันออกของทุก ๆ หมู่บ้าน เป็นเกณฑ์ โดยมีขั้นตอน 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้แผนที่ประเภท 2 เขตศัพท์จำนวน 30 แผ่น¹ ซึ่งแสดง การแบ่งภาษาถิ่นย่อยของคำเมือง เป็น 2 ภาษาถิ่นย่อยอย่างชัดเจน เส้นแบ่งเขต ภาษาของแต่ละแผ่นจะเป็น เครื่องตัดสินว่าเป็นศัพท์ของภาษาถิ่นย่อยใดใน 2 ภาพ ดังนี้

ก ศัพท์คำเมืองตะวันตก ได้แก่ศัพท์ที่มีการใช้อยู่ทาง ตะวันตกของ เส้นแบ่งเขตภาษา เป็นส่วนใหญ่

ข ศัพท์คำเมืองตะวันออก ได้แก่ศัพท์ที่มีการใช้อยู่ทาง ตะวันออกของ เส้นแบ่งเขตภาษา เป็นส่วนใหญ่

ส่วนศัพท์อื่น ๆ ซึ่งได้แก่ศัพท์น้อยจุด ศัพท์มากจุด ไม่ เกาะกลุ่ม และศัพท์ภาษาอื่นจะไม่นำมาหาสัดส่วนในที่นี้

สำหรับหมู่บ้านที่มีการใช้ศัพท์ 2 ศัพท์ รวบรวมระหว่าง ศัพท์คำเมืองตะวันตก และศัพท์คำเมืองตะวันออกจะแยกวิเคราะห์ต่างหาก

¹ แผนที่เหล่านี้ได้แก่แผนที่ของหน่วยวรรณในหน้า 155

สำหรับหมู่บ้านที่มีการใช้ศัพท์ 2 ศัพท์ร่วมกันระหว่าง ศัพท์น้อยจุดหรือศัพท์มากจุดไม่แบ่ง เขต กันศัพท์ของภาษาถิ่นย่อยใดถิ่นย่อยหนึ่ง ผู้วิจัย นำเฉพาะศัพท์ของภาษาถิ่นย่อยมาพิจารณาเท่านั้น

ขั้นตอนที่ 2 สูตรของการใช้สัดส่วนมีดังต่อไปนี้

ศัพท์รวมของทั้ง 2 ถิ่น
ศัพท์คำเมืองตะวันตก / ศัพท์คำเมืองตะวันออก

ขั้นตอนที่ 3 นำสัดส่วนที่คำนวณได้ของแต่ละหมู่บ้านมาแสดงลงในแผนที่ แผ่นเดียวกัน (ดูภาพที่ 71 หน้า 160) สัดส่วนที่ได้นั้น เป็นสัดส่วนของศัพท์ที่ได้แทน หน่วยยอรรณ 30 หน่วยยอรรณ แต่มีบางหมู่บ้านซึ่ง เมื่อรวมสัดส่วนของศัพท์แล้วอาจมี จำนวนไม่ถึง 30 ศัพท์ ทั้งนี้เป็นเพราะหมู่บ้านนั้นมีศัพท์น้อยจุด ศัพท์มากจุดไม่แบ่ง เขต และศัพท์ภาษาอื่นใช้ซึ่งไม่ได้นำมาวิเคราะห์ในการหาสัดส่วนของศัพท์คำเมือง ตะวันตก และศัพท์คำเมืองตะวันออก

ผลของการวิเคราะห์แผนที่แสดงสัดส่วนการใช้ศัพท์คำเมือง ตะวันตกและศัพท์คำเมืองตะวันออกของทุก ๆ หมู่บ้านที่ปรากฏในแผนที่ (ดูภาพที่ 71. หน้า 160) พบว่า

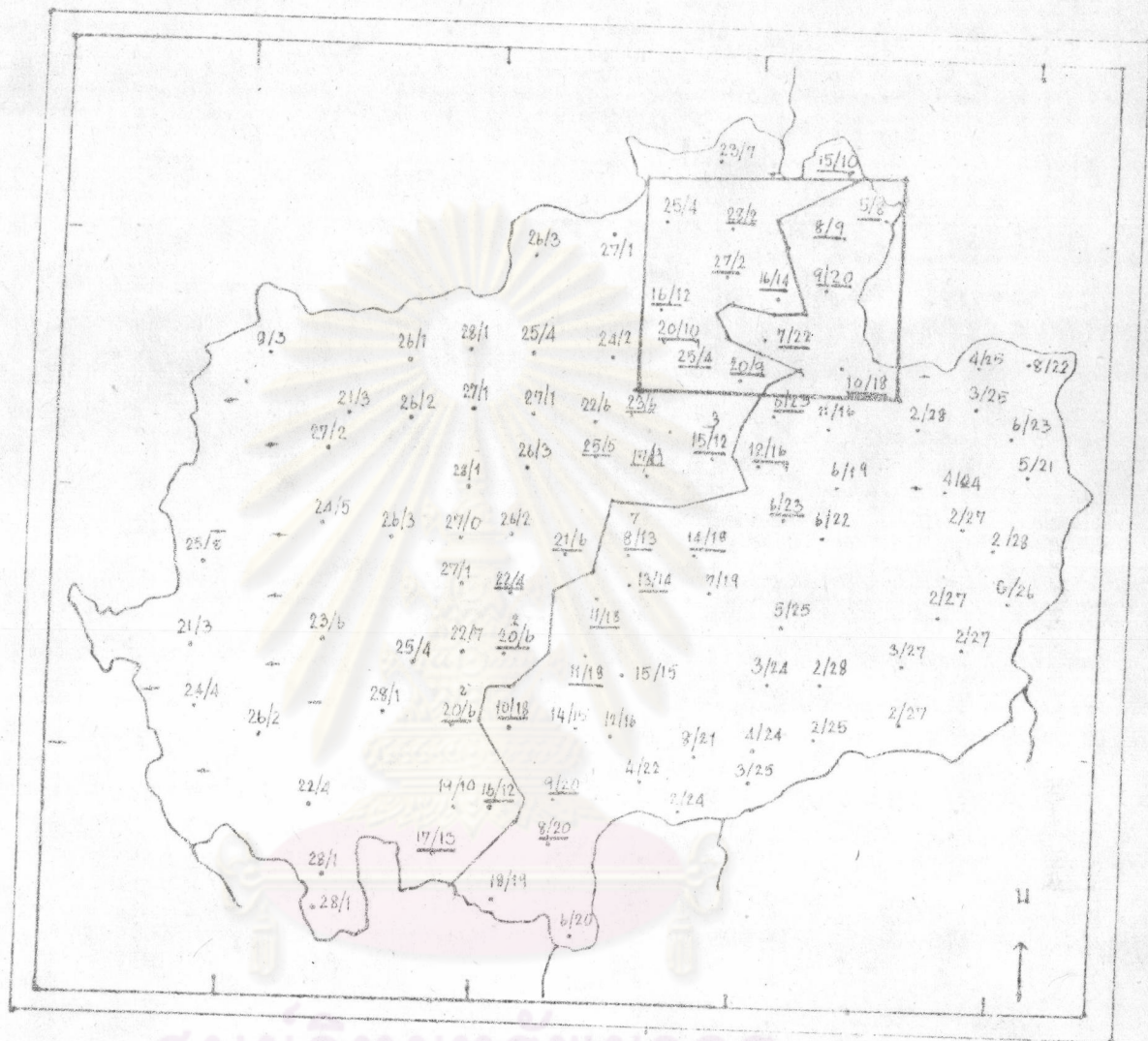
ก ทางตะวันตกใช้ศัพท์คำเมืองตะวันตกมากกว่าศัพท์คำ เมืองตะวันออก ในขณะที่ทางตะวันออกใช้ศัพท์คำเมืองตะวันออกมากกว่าศัพท์ คำเมืองตะวันตก

ข จุดที่ใช้ศัพท์คำเมืองตะวันตกสูงสุดได้แก่ จุดที่ 8 23 110 135 140

จุดที่ใช้ศัพท์คำเมืองตะวันออกสูงสุดได้แก่ จุดที่ 44 102

ค ในบริ เวณหนึ่งตลอดระยะตั้งแต่ตอนเหนือลงมาถึงตอน ใต้ของบริเวณที่ศึกษาจะ เห็นจุด เปลี่ยนสัดส่วน ซึ่ง ได้แก่จุดที่อยู่กึ่งกลางระหว่างจุด

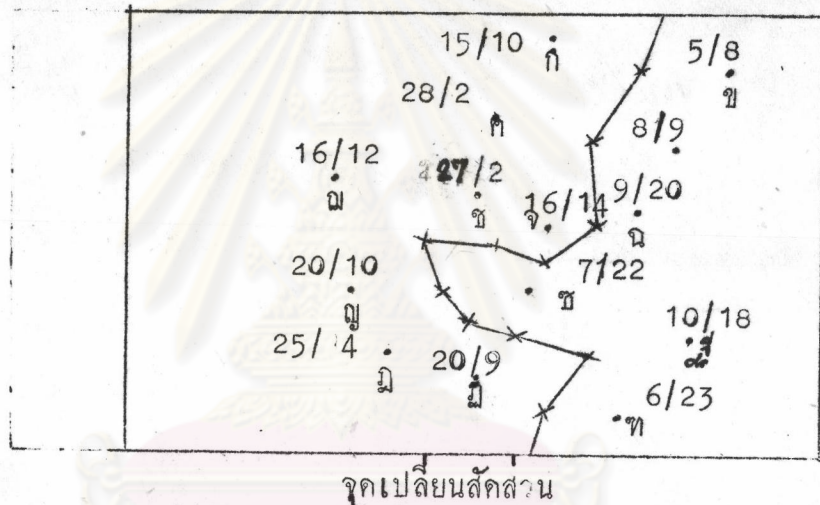
ภาพที่ ๗๑ : แผนที่แสดงสัดส่วนของการใช้ที่ดินทำเมืองและวันตก / ดินทำเมือง
ตะวันออกของกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2 จุดที่อยู่ชิดกัน จุดหนึ่งมีสัดส่วนของการใช้ศัพท์คำเมืองตะวันตกมากกว่าศัพท์คำเมืองตะวันออก และอีกจุดหนึ่งมีสัดส่วนของการใช้ศัพท์คำเมืองตะวันออกมากกว่าศัพท์คำเมืองตะวันตก (ดูภาพที่ 71 หน้า 160)

ภาพที่ 72 แผนที่แสดงจุด เปลี่ยนสัดส่วนของสัดส่วนการใช้ศัพท์คำเมืองตะวันตกและคำเมืองตะวันออก

แผนที่ที่แสดงนี้ผู้วิจัยได้ขยายจากแผนที่แสดงสัดส่วนของการใช้ศัพท์คำเมืองตะวันตก และศัพท์คำเมืองตะวันออก (ดูภาพที่ 71 หน้า 160) เพื่อที่จะแสดงจุดเปลี่ยนสัดส่วนอย่างชัดเจนดังนี้ ในภาพแสดงให้เห็นว่า จุด ก ค ฉ ช จ ฉ ฉ ฉ เป็นจุดที่มีสัดส่วนของการใช้ศัพท์คำเมืองตะวันตกมากกว่าคำเมืองตะวันออก และจุด ข ง ฉ ช ฐ ท เป็นจุดที่มีสัดส่วนของการใช้ศัพท์คำเมืองตะวันออกมากกว่าคำเมืองตะวันตก ดังนั้นจุด เปลี่ยนสัดส่วนจึงอยู่กึ่งกลางระหว่างจุด 2 จุดที่ชิดกันดังต่อไปนี้ คือ จุดเปลี่ยนสัดส่วนที่ 1 อยู่ระหว่างจุด ก และจุด ข จุดเปลี่ยนสัดส่วนที่ 2 อยู่ระหว่างจุด ค และจุด ง จุดเปลี่ยนสัดส่วนที่ 3 อยู่ระหว่างจุด จ และจุด ฉ จุดเปลี่ยนสัดส่วนที่ 4 อยู่ระหว่างจุด ฉ และจุด ช และจุดเปลี่ยนสัดส่วนต่อไปอยู่ระหว่างจุด ช และ ฉ จุด ฉ และ ช จุด ฉ และ ช จุด ฉ และ ฐ และ ฐ และจุด ฉ และ ท

เมื่อได้จุดเปลี่ยนสัดส่วนครบแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ลากเส้นแบ่งเขตภาษาผ่านจุดเปลี่ยนสัดส่วนเหล่านั้น แนวแบ่งเขตภาษาที่ได้จากรีชีนี้เป็นเส้นเพียงเส้นเดียว เมื่อนำแผนที่ของแนวแบ่งเขตภาษานี้ไปเปรียบเทียบกับกลุ่มของเส้นแบ่งเขตภาษาจากภาพที่ 68 69 70 จะเห็นว่าแนวแบ่งเขตภาษาที่ได้นี้อยู่ในบริเวณเดียวกับบริเวณที่มีเส้นแบ่งเขตภาษาซ้อนกันอยู่อย่างหนาแน่น และเมื่อนำแผนที่แสดงอาณาเขตของจังหวัด (ดูภาพที่ 3 หน้า 75) มาทาบดูพบว่าแนวแบ่งเขตภาษาที่ได้นี้ก็เกือบจะเป็นเส้นเดียวกันกับเส้นแบ่งอาณาเขตของจังหวัดลำปางกับจังหวัดลำพูน จังหวัดลำปางกับจังหวัดเชียงใหม่ และจังหวัดเชียงใหม่กับจังหวัดพะเยา ทำให้สรุปได้ว่า

- 1 ภาษาถิ่นย่อย คำเมืองตะวันตก ได้แก่คำเมืองที่ใช้พูดกันทางทิศตะวันตกของภาคบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน และเชียงราย ซึ่งมีจังหวัดเชียงใหม่เป็นศูนย์กลาง
- 2 ภาษาถิ่นย่อยคำเมืองตะวันออก ได้แก่คำเมืองที่ใช้พูดกันทางทิศตะวันออกของภาคบริเวณจังหวัดน่าน แพร่ ลำปาง และพะเยา ซึ่งมีจังหวัดแพร่และน่านเป็นศูนย์กลาง

4 การเปรียบเทียบการแบ่งเขตภาษาถิ่นย่อยของคำเมืองจากการใช้วรรณยุกต์ เป็นเกณฑ์และการใช้ศัพท์ เป็นเกณฑ์

ผลของการวิจัยภาษาถิ่นย่อยของคำเมืองโดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์นั้นได้ผลดังที่ได้กล่าวไว้ข้างบนนี้ เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับการแบ่งภาษาถิ่นย่อยของคำเมืองโดยใช้วรรณยุกต์เป็นเกณฑ์ของผู้วิจัย 5 คนนั้น¹ ปรากฏว่าผลการวิจัยของ มานีโอะ ศักตสุระ, นอร์แมนขุนนิค วิไลเสียม สมอลลี ตรงกับการแบ่งภาษาถิ่นย่อยของคำเมืองโดยใช้ศัพท์เป็นเกณฑ์โดยที่แบ่งคำเมืองออกเป็น 2 ภาษาถิ่นย่อยได้แก่

¹ นายละ เอียดดู ทบทวนวรรณกรรม หน้า 9 - 23

ก ภาษาถิ่นย่อยคำเมืองตะวันตก ได้แก่คำเมืองที่ใช้พูดในจังหวัด
แม่ฮ่องสอน, เชียงใหม่, ลำพูน และอำเภอเถิน จังหวัดตาก

ข ภาษาถิ่นย่อยคำเมืองตะวันออก ได้แก่คำเมืองที่ใช้พูดในจังหวัด
เชียงราย, ลำปาง, แพร่, และน่าน

ผลการวิจัยต่างกันที่จังหวัด เชียงราย และอำเภอเถิน จังหวัดตาก
ทั้งนี้เพราะเหตุว่าผู้วิจัยไม่ได้ทำการศึกษาที่อำเภอเถิน จึงไม่ปรากฏอำเภอที่อยู่ใน
ภาษาถิ่นย่อยคำเมืองไทน์ ส่วนจังหวัด เชียงรายนั้นอธิบายได้ว่าขณะที่กัศสุระ มุนนิค
และ สมอลลี ทำวิจัยอยู่นั้น ยังไม่มีการแบ่งจังหวัด เชียงรายออกเป็น 2 จังหวัด
คือจังหวัด เชียงราย และจังหวัดพะเยา ดังเช่นปัจจุบัน จึงมีข้อแตกต่างเกิดขึ้นการ
วิจัยโดยใช้ศัพท์ เป็น เกณฑ์ เป็นการศึกษาภาษาถิ่น เกือบทุกท้องที่ จึงได้ข้อมูลละเอียด
กว่าพอที่จะแบ่งจังหวัด เชียงรายอยู่ร่วมกับภาษาถิ่นย่อยคำเมืองตะวันตก และจังหวัด
พะเยาอยู่ร่วมกับภาษาถิ่นย่อยคำเมืองตะวันออก

สำหรับที่ดึง เส้นแบ่ง เขตภาษานั้นการวิจัยโดยใช้วรรณยุกต์ เป็น เกณฑ์ยัง
ไม่มีผู้ใดได้ศึกษาไว้ด้วยวิธีการทางภูมิศาสตร์ภาษา จึงไม่มี เส้นแบ่ง เขตภาษาที่จะ
นำมา เปรียบ เทียบกัน